Civil szervezetek, jogvédők, romaügyi szakértők, valamint a tagállamok és az EU-intézmények képviselői, a romaintegráció ügyében érintett szereplők vitatták meg a Budapesten április 7-8-án megtartott V. Roma Platform tanácskozáson a Strasbourgban bemutatott európai romaintegrációs keretstratégiát.

Április 7-én, a konferencia Millenárison megrendezett nyitógáláján beszédet mondott Orbán Viktor is, aki történelmi lehetőségnek nevezte a cigányság felemelését, s kormánya részéről nagy cigányügyi bejelentést ígért a jövő hétre.
A miniszterelnök a részletekbe nem ment bele, csak annyit érzékeltetett, hogy hatalmas léptékű bejelentésről van szó. Több mint százezer közmunkásról és több tízezer, piacképes szakmához jutó fiatalról, továbbá a kisebbségek kulturális önkormányzatiságának elismeréséről.

A nagy terv formai szempontból egy megállapodás lesz Farkas Flóriánnal, az Országos Roma Önkormányzat elnökével. Orbán Viktor szerint eddig a legjobb szándékok ellenére sem sikerült javítani a cigányság helyzetén, sem életkörülményeik, sem a gyerekek iskolai teljesítménye nem javult.

Szerinte a magyar kormány kétharmados többségből fakadó különleges ereje, és az EU összefogása lehetőséget ad, hogy végre előrelépés történjen. Saját parlamenti többségét ugyanúgy történelmi felelősségnek és lehetőségnek nevezte.
Az érem másik oldalának nevezte a miniszterelnök, hogy a cigányság munkaerejére és gyerekeikre gazdasági szempontból is nagy szükség van. Ők pótolhatnák azt a hiányzó munkaerőt, amelyet a nyugati országok bevándorlásból pótolnak. Viszont a cigányság beszéli a többség nyelvét, kultúrájuk is hasonló, így munkába állításuk egy remek lehetőség volna, jobb megoldás, mint más kontinensről bevándorlókat alkalmazni.

A tanácskozás 8-án, pénteken a Néprajzi Múzeumban folytatódott, ahol hazai és külföldi szakértők és politikusok vitatták meg keretsratégia főbb megállapításait, vállalásait.

Az emberi jogokért felelős luxemburgi biztos, Viviane Reding méltatta kezdeményezést, eddig csak beszéltünk, most végre teszünk is valamit - mondta. Szerinte botrány, hogy Európában tízmillió cigány nyomorog, és a gyerekeik sem tudnak kilépni a szegénység ördögi köréből, mert

kevesen járnak közülük iskolába. „A változásért minden európainak tennie kell” – mondta. A biztos szerint a magyar kormány példamutatóan aktív az ügyben.

Ha a tanács, vagyis az EU tagállamainak kormányai is elfogadják a parlament és a bizottság által egyengetett stratégiát, akkor mind a huszonhét tagállamnak közös szempontrendszer szerint saját roma-integrációs programot kell indítania, amit majd Brüsszel számon kérhet a tagállamokon.

Ennek lényege az iskoláztatás, az egészségügyi ellátás, a lakhatás és a munkához jutás segítése a romák körében. A részleteket az egyes kormányokra bízzák, de a terv szerint az ellenőrzés szempontjai egységesek lesznek.

A pénteki konferencián részt vett Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes is:"Több mint 20 éve indultunk el azon az úton, hogy Magyarország mindenki otthona lehessen, a köztársaság mindenki köztársasága legyen" - mondta a miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter. Aki szerint Magyarország csak akkor lehet erős, gazdag, ha összetartó a társadalom, ez pedig csak akkor hozható létre, ha abban mindenki sorstársának érzi a másikat.

Balog Zoltán, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára hozzászólásában kiemelte: a magyar kormány, a civil szervezetek, az egyházak és "minden jóakaratú ember" a befogadó Magyarország képét szeretné erősíteni. Hozzátette: Magyarország másik arca a nyomor, a kilátástalanság, a gyűlölet. Vannak előítéletek, van Gyöngyöspata, van Hejőszalonta; "az európai romastratégia a mi válaszunk minderre" - mondta.

Az államtitkár később a sajtótájékoztatón a közelmúltbeli gyöngyöspatai és hejőszalontai eseményekre utalva azt hangsúlyozta, a magyar kormány nem fogja tűrni, hogy kivegyék az állam kezéből az erőszak monopóliumát. "Senki nem engedheti meg magának, hogy rendteremtő szerepben, a rendőrséget helyettesítve lépjen föl." Ha ezt "bármilyen civil csoport vagy pártkatonaság" megteszi, abból "sokkal nagyobb baj lesz, mint amekkorát kezelni akartak, vagy meg akartak előzni" - jegyezte meg. Úgy fogalmazott: "Könnyű masírozni, de utána, ha elmennek, a problémát mégiscsak az államnak kell kezelnie."

Nagyon fontos a gyülekezési jog, de legalább olyan fontos, hogy ezzel senki ne éljen vissza -

mondta. Ennek a kezelésében van tennivaló - ismerte el, hozzátéve, hogy éppen ezért az államtitkárság konzultált a kérdésről emberi jogi szervezetekkel, köztük a Társaság a Szabadságjogokért képviselőivel.

Viviane Reding uniós biztos, a bizottság alelnöke a tanácskozáson arról beszélt, hogy kemény küzdelem eredménye a nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszeréről kidolgozott európai bizottsági koncepció, és bár sokan megkísérlik majd "felhígítani" a stratégiát, ezt nem szabad hagyni. A jogérvényesülésért, alapvető jogokért és uniós polgárságért felelős biztos kijelentette: minden tagállamnak ki kell dolgoznia a nemzeti romastratégiáját.

Mint mondta, a tagállamoknak és az uniónak egyesíteniük kell az erőiket, hogy felléphessenek a romák diszkriminációja ellen. Ehhez megvannak a jogszabályok, csak végre kell hajtani őket. Andor László foglalkoztatásért, szociális ügyekért és társadalmi összetartozásért felelős EU-biztos szerint alapvetően a tagállamok felelőssége a romák integrációjának megvalósítása, de a bizottság kész ehhez minden támogatást megadni. A biztos szerint az uniós EU2020 versenyképességi stratégiával sincs összhangban, hogy romák millióit zárják ki a társadalmi-gazdasági életből.

Farkas Flórián, az Országos Roma Önkormányzat elnöke arról beszélt: a stratégia sikeres végrehajtásának garanciája, hogy - a saját kisebbségi önkormányzat mellett - legyenek a cigány közösség által megválasztott képviselők az Európai Parlamentben, a magyar parlamentben, a megyei közgyűlésekben és a helyi önkormányzatokban.

Járóka Lívia, a Fidesz európai parlamenti képviselője rámutatott, hogy Európa egyes részein koncentrálódik a mélyszegénység. Az alacsony iskolai végzettségűek, az állástalanok nagy aránya, az alacsony várható élettartam egyszerre sújtják a legelmaradottabb kistérségeket.

A két napos tanácskozás nem volt mentes a tiltakozó: a kormány és az Európa Parlament tevékenységét bíráló megmozdulásoktól sem. A nyitógálán Orbán Viktor beszédét zavarta meg egy váratlan incidens: Balogh Artúr cigány politológus és blogger, aki angol és magyar nyelvű papírokat szórt szét. Ezután a biztonságiak kivezették.

A pénteki platform helyszíne, a Néprajzi Múzeum előtt az esemény idején több jogvédő és romaszervezet képviseletében több mint százan tüntettek, magyar és roma zászlókat lengettek. A jelenlévők "a romák" nevében egy kiáltványt osztottak ki, illetve olvastak fel, amelyben tiltakozásukat fejezték ki többi között amiatt, hogy az uniós országok kormányai "tétlenül tűrik" a szélsőjobboldali pártok uszítását.

A jogvédő és romaszervezetek - köztük az Amnesty International Magyarország, a Magyar Helsinki Bizottság, a Társaság a Szabadságjogokért, az Európai Roma Jogok Központja és a C Polisz Cigány Politológusok és Szakértők Szövetsége - állásfoglalást is eljuttattak az MTI-hez, ebben arra hívták fel a figyelmet, hogy a romaellenesség az egyik legfőbb akadálya a romák társadalmi befogadásának.

A tanácskozáson részt vevő néhány roma civil szervezet részéről bírálat érte az Európai Bizottságot, amiért nem vonta be őket a nemzeti roma stratégiák 2020-ig szóló uniós kereteinek kialakításába. Kifogásolták azt is, hogy a keretmegállapodásban nem kap megfelelő hangsúlyt az oktatás jelentősége, és a roma fiatalság helyzete, pedig a tanulásnak kulcsfontosságú szerepe van a romák életkörülményeinek javításában. Ugyancsak hibának tartják, hogy nem tesz említést a cigányellenesség terjedéséről, az előítéletek növekedéséről és az intézményesített diszkriminációról.

A roma szervezetek ezért választ várnak arra, hogy hogyan kívánja az Európai Bizottság bevonni a civil társadalom, valamint a regionális és a helyi hatóságok képviselőit a hatékony nemzeti roma stratégiák kialakításába, illetve, hogy hogyan fogja a Bizottság az ellenőrzést megvalósítani, együttműködésben az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével és más szervezetekkel.
A civilek azt is szeretnék tudni, hogy az új keretmegállapodás ismeretében az Európai Uniós Roma Platform hogyan tud lehetőséget adni a nemzeti roma stratégiák széleskörű társadalmi vitájához.

(Összeállítás az MTI, Index, Független Hírügynökség hírei alapján)